

Obrana v průběhu útoku

Redakčně upravený obsah článku Hrdiny Sovětského svazu generálmajora L. I. Vasiljeva, kandidáta vojenských věd, docenta, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 7/1984.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války skýtají mnoho poučných příkladů z přechodu svazů do obrany v průběhu útoku.

V soudobých podmínkách, za existence jaderných zbraní a mohutných konvenčních prostředků boje, zmaření, odražení protiúderů a zničení nepřítele je předpokládáno řešit především jaderným a palebným ničením, dále střetnými údery s využitím vojsk jak prvního, tak i druhého sledu a záloh. V případě značné převahy nepřítele v silách a prostředcích může být odražení protiúderu uskutečněno obrannou činností. Přitom obrana bude mít dočasný charakter a podřízena zájmům útoku.

Podmínky přechodu do obrany v každém případě závisí na konkrétní situaci, která vznikla na strategickém nebo operačním směru. Přechod do obranné činnosti v průběhu útočné operace bude buď vynucený, nebo plánovaný. Často bude uskutečňován v podmínkách přímého dotyku s nepřítelem, za jeho působení. To se může stát při zahájení, v průběhu vedení útočné operace a po jejím dokončení, jak to potvrzují zkušenosti z minulé války.

Přechod k obranné činnosti v průběhu útočné operace svazu se uskutečňoval zpravidla k odražení protiúderu velkých uskupení nepřítele.

V soudobých útočných operacích podstatně narůstá aktivnost bránících se vojsk. Analýza zkušeností ze cvičení vojsk NATO ukazuje, že protiúder by vojska vedla zpravidla na několika nebo na jednom směru silami armádního sboru nebo armády, v jejichž sestavě by značnou část tvořily tankové, vzdušné úderné a vzdušné výsadkové svazky a útvary. Přitom zvláště složitá situace může vzniknout, podaří-li

se protistojící straně přisunout k protiúderu své zálohy k čarám jejich zasazení do sražení. V těchto podmínkách budou mít zvláštní význam faktor času a rychlost reagování útočníka na změny situace. Velitelé a štáby svazů, které přecházejí do obrany, musí ve velmi krátkých lhůtách přijmout rozhodnutí, předat úkoly vojskům — zejména prvního sledu, dovedně a rychle soustředit hlavní úsilí na ohroženém směru, nepřetržitě udržovat součinnost vojsk, sil a prostředků, zasazených k odražení protiúderu.

Vzhledem k velké síle soudobých prostředků ničení a vysoké mobilitě vojsk pravděpodobného nepřítele stávají se podmínky situace, ve kterých je možný přechod do obrany, složitější než v minulé válce. Útočící vojska budou mít velké ztráty především v důsledku jaderných úderů nepřítele a použití nových vysoce přesných zbraní. Kromě toho je nutné vzít v úvahu, že značně vzrostl stupeň působení nepřítele ze vzduchu.

V souladu s americkou koncepcí „vzdušné a pozemní operace“ bude protiúder veden s cílem získat iniciativu, k čemuž budou použity druhé sledy a zálohy, hlavní část letectva a vzdušné výsadky. Přitom je předpokládáno vést úderu nejen čelně nebo do boků, ale i z týlu, se širokým obchvatem ze vzduchu s využitím vzdušných výsadků a vzdušných úderných svazků a útvarů. K palebné podpoře činnosti vojsk protiúderného uskupení je plánováno v širokém měřítku použít průzkumné a palebné systémy.

V těchto velmi složitých podmínkách pozemní a vzdušné situace při přechodu do obrany v průběhu útoku bude zapotřebí

především rychle a kvalitně plynout celou řadu prvořadých a nejzodpovědnějších úkolů.

Za první přebudovat veškerou činnost vojsk a systém velení ze stavu útoku k obraně.

Za druhé v nejkratší době přijmout rozhodnutí k obraně a zejména určit pro ni výhodné čáry, včas stanovit především vojskům prvního sledu nové úkoly, zabezpečit jejich přeskupení a připravit je k organizovanému odrazení protiúderu. **Zvláštní pozornost je nutné věnovat organizaci silného palběného působení na nepřítele a spolehlivé obrany vojsk ze vzduchu, způsobit mu velké ztráty, zabezpečit bez překážek zaujetí obrany a rychlé zvýšení její odolnosti.**

Za třetí ve velmi krátké době skutečnit ženijní: vybudování terénu a opatření k narůstání aktivity obrany, a to neustálým působením na nepříteli údery raketových vojsk, dělostřelectva a letectva, systémy minování na dálku, vysazením výsadek.

Všechno to vyžaduje výjimečnou operativnost a činnost velitele, štábu, velitelů druhů vojsk a služeb. Na zvláštním významu nabývá umění pracovat s předvídáním.

Velmi důležité je především v průběhu útoku pečlivě sledovat charakter činnosti nepřítele, jeho záloh a na základě zpráv průzkumu, znalostí bojových možností a zámyslu nepřítele včas a v počátečním období zjišťovat možný protiúder a přijímat odpovídající opatření. Jde především o prognózování činnosti obránce, stanovení zámyslu k odrazení protiúderu, o včasné uskutečnění dalších opatření, která umožní získat maximum času k rychlému přechodu vojsk z útoku do obrany.

Při přípravě a vedení protiúderu se nepřítel pokusí palběnými údery a hromadným zasazením prostředků REB podstatně narušit odolnost velení našim vojskům a zbraním, zvláště v době intenzivní práce spojovacích prostředků a orgánů velení. Současně s tím nabývají na významu organizace a uskutečnění efektivní radioelektronické ochrany, zmaření nebo dezorganizace práce velení vojskům a zbraním nepřítele i opatření proti jeho technickým prostředkům průzkumu.

Nejcharakterističtějším rysem přechodu do obrany v průběhu útoku jsou velké nedostatky času a organizace obrany za činnosti nepřítele a v terénu, který není zejména připraven, a na čarách, které ne-

jsou vždy výhodné k obraně. Na začátku se bude vyznačovat malou hloubkou, nestálým předním okrajem, značnými silami prvního sledu, častým nedostatkem nejen druhých sledů, ale i záloh, neúplným vytvořením obranného uskupení a jeho operační sestavy, nedostatečným ženijním vybudováním postavení a pásem, nízkou hustotou překážek, nedostatečným materiálním zabezpečením svazků a útvarů.

Ve Velké vlastenecké válce neměly negativní stránky spěšně zaujaté obrany v průběhu útočné operace tak velký následek pro vojska, jako tomu může být v současné době. Nepřítel v té době neměl dalekonosné, rychle působící a vysoce přesné prostředky boje a potřeboval značnou dobu na přesun vojsk, jejich rozvinutí a na přípravu protiúderu. Vojska, která přecházela do obrany, měla většinou určitou dobu k vytvoření obrany a uskutečnění potřebných opatření do doby zahájení aktivní činnosti nepřítele. Vojska nepřítele nebyla tak mobilní jako v současné době. Velitel a štáb svazu měl možnost vyslat průzkum, zjistit síly a prostředky nepřítele, včas se rozhodnout, určit úkoly útvarům a svazkům, organizovat součinnost, vybudovat odolnou a pevnou obranu.

V současné době, ve spojitosti se vzrůstajícími bojovými a manévrovacími možnostmi nepřítele, se situace značně změnila a vybudování odolné a aktivní obrany v průběhu útočné operace k odrazení protiúderů velkých nepřátelských uskupení je jedním z nejsložitějších úkolů.

V těchto podmínkách musí obránce čelit útočníkovi mohutnou palbou i údernou silou, manévrem vlastních vojsk, a co je zvláště důležité, aktivností jejich činnosti. Z toho vyplývá, že ze začátku bude organizována ohnisková obrana se soustředěním sil a prostředků na nejnebezpečnějších směrech. K rychlému zabezpečení její vysoké odolnosti bude velmi důležité co nejdříve organizovat palběné ničení nepřítele již na dalekých přístupech, zabezpečit pevnost a úpornost v boji k udržení nebo obsazení výhodných prostorů a čar s vedením širokého manévru palbou, silami a prostředky.

Značnou úlohu při organizovaném přechodu vojsk do obrany může mít smělá a odvážná činnost předsunutých útvarů, vzdušných výsadek, obcházecích a jiných oddílů i skupin. Aktivním čelním útokem, útokem z boků a tlů mohou vážně narušit přesun a rozčleňování vojsk nepřítele k protiúderu, zničit důležité objekty, zvláště jaderné a palběné prostředky, systémy

raketových řízených kompletů, ztížit velení vojskům a zbraním nepřítele.

Se stejným cílem mohou vojska na jednotlivých směrech pokračovat v útoku k obsazení výhodných čar. Tato činnost musí zabezpečit získání času a výhodné podmínky k organizování obrany, zejména vybudování terénu v krátké době, především prvního postavení. Všechna opatření se musí uskutečňovat za obrany palebných prostředků a vojsk PVO s maximální intenzitou jejich bojových možností. Je velmi důležité, aby první a potom i další postavení byla schopna podle možností co nejrychleji odrazit hromadné údery tanků a letectva. Je nutné rychle vytvořit druhé sledy a zálohy a připravit je k vedení protiztečl a protiúderu.

Organizace obrany zahrnuje:

- uskupení vojsk a jejich operační sestavu,
- systém obranných čar, prostorů a postavení,
- systém palby,
- systémy protitankové, protivzdušné a protivysádkové obrany,
- systém ženijních zátarasů.

Při řešení těchto otázek ve zkoumaných podmínkách budou i určité zvláštnosti. **Obranné uskupení** v průběhu útočné operace bude nutné vytvářet při vedení úporného sražení na zemi a ve vzduchu, s výsadky a vzdušnými údernými útvary. V tak složité situaci je důležité co nejrychleji vytvořit sestavu vojsk na pravděpodobném směru hlavního úderu nepřítele přeskupením svazků podél fronty, obnovit druhý sled a zálohy a vyvést část sil do hloubky.

V nevýhodných podmínkách situace mohou svazy a svazky v průběhu určité doby plnit úkoly k odrážení protiúderu v takových uskupeních, která vznikla v průběhu útoku, většinou v jednom sledu a s malými zálohami.

V souvislosti se stabilizací čáry dotyku a upevněním obsazených prostorů budou vytvářena uskupení vojsk na hlavním a podružných směrech, uskupení druhů vojsk a speciálních vojsk. Kromě toho budou přemísťovány do nových postavení útvary raketového vojska a dělostřelectva, dále prostředky PVO tak, aby měly zabezpečeny co nejlepší podmínky k ničení pozemního a vzdušného nepřítele na přístupech k obraně a při odrážení protiúderu.

Raketové vojsko a dělostřelectvo je výhodné přemístit po splnění úkolu k předejití nepřítele v jaderném a palebném ničení. To platí i pro letectvo. V průběhu

změny postavení raketového vojska a dělostřelectva i letišť pro letectvo vznikne nutnost upřesnit systém velení a především organizaci spojení s nimi a s prostředky průzkumu.

Současně s organizováním obranných uskupení je potřebné vytvořit také **operační sestavu vojsk**, protože jsou vzájemně spojeny a vzájemně se podmínují.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války svědčí o tom, že první sled zpravidla tvořila vojska, která vedla útok. Častým jevem bylo, že do jeho sestavy k zaujetí obrany byly přisunuty druhé sledy a zálohy svazů v útoku, zvláště při vedení nepřátelského protiúderu do boku. Podle možnosti byly dále vyčleňovány síly do vševojskové zálohy (jestliže nebyla vytvořena). Na směru soustředění hlavního úsilí byly vytvářeny druhé sledy ze sil prvního sledu svazů, které působily na jiných směrech, nebo ze vševojskové zálohy nadřazeného velitele.

Při přechodu do obrany bylo uskutečňováno nové rozdělení sil a prostředků uskupení druhů vojsk a speciálních vojsk podle směrů a do hloubky a bylo-li to nutné, i jejich zesílení. Při rozdělování uskupení vojsk podle směrů byl dodržován důležitý princip sovětského vojenského umění — rozhodné soustředění úsilí ke splnění hlavních úkolů. Tyto zkušenosti z války mají svůj význam i v současné době. Mohou být využity vojsky při přechodu do obrany s přihlédnutím k současným prostředkům boje, které nás nutí nově přistupovat k vytváření uskupení vojsk a jejich operační sestavy. Uvažujeme-li, že nepřítel má vysoce přesné zbraně, bude pravděpodobné, že je použije k vedení úderů na zjištěné objekty v hloubce. Proto je výhodnější nezaujímat obranná postavení v hloubce obrany, ale rozptýlit vojska, rozmísťovat je mimo dosah působnosti hlavní síly dělostřelectva a systémů salvové palby s dodržováním přísných opatření maskování a spolehlivé obrany prostředky PVO. Obsazovat tato obranná postavení bude pravděpodobně nejvýhodnější se zahájením sražení, kdy se projeví směr činnosti protiúderných uskupení nepřítele. S cílem dezinformace útočníka je potřebné zabezpečit utajení organizace systému obrany vybudováním klamných postavení a čar, použitím dýmových clon, vytvářením klamných prostorů soustředění a uskutečněním dalších opatření.

Zkušenosti z minulých a lokálních válek svědčí o tom, že hlavním úkolem obrany je nejen udržení obsazených prostorů, ale i zničení útočícího nepřítele hromad-

nými údery konvenčních palebných prostředků, rozhodnými protiztečemi i protiúderem, aktivní činností vzdušných výsadků a vzdušných úderných útvarů. Dodržováním těchto zásad a rozptýlením rozmístováním vojsk ve výchozích prostorech vzniká možnost rychle je přesunovat k vedení protiztečí a protiúderů nebo v případě nutnosti k obsazení a udržení obranných čar. Uskupení vojsk a jejich operační sestava v obraně musí ve všech případech zabezpečit:

- úspěšné vedení bojové činnosti jak s použitím jaderných, tak konvenčních zbraní,

- komplexní použití všech prostředků ničení pozemního a vzdušného nepřítele,

- narůstání úsilí na ohrožených směrech,

- uskutečnění pružného manévru vojsky, údery a palbou,

- vedení protiztečí a protiúderů ke zničení uskupení, která se vklíní do obrany, k obnovení původního postavení a vytvoření podmínek k pokračování v útoku.

Systém obranných čar při přechodu do obrany v průběhu útočné operace bude zpravidla vytvářen novým způsobem v krátké lhůtě, často za působení nepřítele se současným ženíjním budováním terénu. Prvořadým úkolem je vybudování a pevné udržení první obranné čary s následujícím narůstáním ženíjního budování čar a postavení v hloubce.

Při přechodu vojsk do obrany v průběhu útoku ve Velké vlastenecké válce neměla vojska vždy dostatek času na přípravu čar a postavení. Přesto vznikaly možnosti k vybudování hluboce členěné obrany. Např. v balatonské operaci (v březnu roku 1945) bylo vybudováno pět obranných čar, obrana, včetně protitankové, měla hloubku 25 až 30 km a zahrnovala hlavní, druhé a armádní pásmo obrany, dvě frontové čary a příčná postavení. Základem protitankové obrany byly rotní opěrné body, sloučené do praporečnických protitankových rajónů a členěných do hloubky. V průběhu této operace sovětská vojska v obraně nejenže zničila nepřítele, ale vytvořila i podmínky k dalšímu útoku.

V současné době, s využitím mohutného a aktivního působení na nepřítele všemi zavedenými prostředky, bude zřejmě nutné také připravovat obranné čary k vytvoření hluboké obrany, zejména tehdy, kdy nepřítelem bude vést mohutnými silami protiúder, který může přerůst do protiútoků.

Systém obranných čar musí zabezpečit:

- narůstající odpor proti uskupením, která vedou protiúder,

- přesnou taktickou a operační součinnost vojsk v obraně,

- včasný manévr druhých sledů a záloh,

- rozptýlení vojsk a jejich odolnost na obranných čarách a postaveních, v prostorech mezi nimi, a to jak v podmínkách použití jaderných, tak konvenčních prostředků ničení.

Stanovení optimálního systému obranných čar a postavení, vzájemných vzdáleností mezi nimi, jejich průběh, hloubka a způsob jejich obsazení a vybudování je důležitým předpokladem pevnosti a aktivity obrany. Ze zkušenosti z Velké vlastenecké války vyplývá, že první obrannou čaru zaujímaly svazky prvního sledu, jednu až dvě čary budovaly operační a jednu až dvě čary operačně strategické svazy, na kterých se bránily jejich druhé sledy a zálohy.

Systému palby v obraně v minulé válce byla věnována zvláštní pozornost. Přitom se předpokládala příprava prostorů, úseků a čar hromadné soustředěné a přehradné palby, prostorů souvislé několikavrstvové palby všech druhů zbraní na přístupech k obraně, před předním okrajem, na bocích a v hloubce, prostorů mohutné palby dělostřelectva a jiných protitankových prostředků na tankových směrech, a dále manévr palbou k rychlému soustředění na kterýkoli ohrožený směr nebo úsek.

Bohaté zkušenosti z minulé války z vytváření systému palby v obraně neztratily na aktuálnosti ani v soudobých operacích a mohou být tvůrčím způsobem využívány v operační a bojové přípravě vojsk.

Palebné ničení v současné době zahrnuje vytvoření systému palebných úderů dělostřelectva, raketového vojska a letectva do pravděpodobné hloubky operační sestavy protiúderného uskupení nepřítele. Palebné ničení musí zabezpečit:

- předstihující zničení a spolehlivé umlčení jaderných a palebných prostředků nepřítele,

- vedení hromadných úderů na svazky a útvary protiúderných uskupení, především na tanková, v době jejich soustředění, za přesunu a rozčleňování do bojové sestavy,

- spolehlivé palebné ničení nepřítele při odražení jeho ztečí a udržení obranných čar a postavení,

— zničení uskupení, která se vklíní do obrany, a zamezení jejich průlomu do hloubky,

— palebné zabezpečení mezer v bojové sestavě vojsk a jejich boků a také ženijních zátarasů,

— zničení vzdušných výsadek a vzdušných úderných útvarů v době vysazení a vedení boje v hloubce obrany,

— narušení práce systému týlu a velení nepřítele.

Při plnění těchto úkolů je nutné uvažovat o vlastnostech a možnostech nových palebných systémů, kterými jsou vyzbrojovány mnohé armády a které jsou spřaženy s prostředky průzkumu na základě automatizovaných systémů. Značná délka střelby, rychlá činnost, vysoká přesnost a mohutnost nových konvenčních prostředků ničení, které se přibližují svými bojovými možnostmi taktickým jaderným zbraním, změni způsob palebného ničení. Je zřejmé, že nebude nutné vytvářet vysoké hustoty dělostřelectva, protože střely a rakety zabezpečí spolehlivé zničení dobře chráněných a malorozměrných cílů, a to ne palbou na plochu, ale jednotlivými komplety, dokonce i jednotlivými zbraněmi. To umožní omezeným množstvím bojových prostředků a v krátké lhůtě splnit velký rozsah palebných úkolů. Soudobé systémy ničení umožní novým způsobem řešit otázky soustředování palby. Protože mohou vést střelbu na značnou vzdálenost, jsou schopny plnit úkoly rozptýlené ze značné velkého prostoru, rychle soustřeďovat palbu v potřebném prostoru s využitím manévru dráhy střely. Přitom k ničení nejdůležitějších objektů protitankových uskupení mohou být vytvářeny prostory hromadného ničení nejen na přístupech k obraně, ale také v celé hloubce operační sestavy nepřítele. To může zmařit nebo oslabit jeho protitankový úder.

Protitanková a protivzdušná obrana jsou nejdůležitějšími faktory její vysoké pevnosti a představují komplex organizačních opatření a bojové činnosti vojsk při odražení ztečí pozemního a vzdušného nepřítele.

Protivýsadková obrana je organizována pro boj s nepřátelskými vzdušnými výsadky a vzdušnými údernými útvarů. V souvislosti s neustálým zvyšováním aeromobilnosti vojsk států NATO je organizace protivýsadkové obrany prvořadým úkolem, protože nepřítel se bude snažit aktivní činností vzdušných výsadek a aeromobilních vojsk zabránit organizovanému přechodu do obrany, dezorganizovat velení a tím

napomáhat k dosažení úspěchu protitankového uskupení.

Systém protivýsadkové obrany zahrnuje speciálně zplánovanou činnost letectva, prostředků PVO, záloh a dalších vyčleněných sil a prostředků, vytvořený systém palby i protivýsadkových zátarasů v prostorech možného vysazení (shození) výsadek a činnosti aeromobilních vojsk nepřítele.

Letectvo a raketové vojsko bude vést údery na výsadky v prostorech soustředění, na letiště a přistávací plochy vrtulníků. Prostředky PVO ničí výsadky nepřítele ve vzduchu a při vysazování (shození). K ničení vysazovaných výsadek a aeromobilních vojsk je účelné použít druhé sledy a zálohy svazků. V podmínkách, kdy se obrana ještě nestabilizovala, mohou být široce použity k jejich ničení vrtulníkové výsadky.

Při přechodu vojsk do obrany byla v minulé válce věnována značná pozornost **ženijnímu zabezpečení**. Ženijní vybudování terénu a zřizování zátarasů značně zdržovaly postup nepřítele, poučily jeho vojska a způsobovaly jim ztráty na živé síle a technice. Jak potvrzují zkušenosti z lokálních válek, nesnižila se jejich úloha ani v soudobých podmínkách.

Při zřizování zátarasů mají zvláště vysokou efektivnost systémy minování na dálku. Jejich použití podstatně zvyšuje možnosti k minování terénu v krátké lhůtě, což při přechodu do obrany k odražení protitankového v průběhu útoku má prvořadý význam.

Systémy minování na dálku, které jsou vytvářeny v řadě různých armád, jsou vysoce perspektivní, protože nejlépe odpovídají soudobým požadavkům — zřizování zátarasů na hlavních směrech a čarách, do velké hloubky a v krátkých lhůtách. Tyto zátarasy budou zřizovány v první řadě na nejnebezpečnějších směrech a proti hlavním nepřátelským uskupením, která vedou protitankový úder.

K některým otázkám vedení obrany vojsk při odražení protitankového nepřítele.

V podmínkách, kdy je přechod do obrany uskutečňován mimo dotyk s protitankovým nepřátelským uskupením, působení proti němu je zahajováno palebnými prostředky na dalekých přístupech.

V činnosti s použitím konvenčních zbraní mají při ničení přisunovaného a rozčleňovaného nepřítele rozhodující úlohu údery, vedené vysoce přesnými řízenými raketami a střelami i letectvem. Hromadné a

soustředěné údery budou vedeny na vojska za přesunu, zjištěné prostředky jaderného napadení, dělostřelecké baterie, letiště a místa velení. Hlavním požadavkem je palebné působení na nepřítele co nejdále od předního okraje.

Při přechodu do obrany v průběhu boje v dotyku s vojsky protiúderného uskupení nepřítele je obranné sražení zahajováno palbou dělostřelectva, tanků a jiných bojových prostředků, údery raketových vojsk a letectva do celé hloubky nepřátelské operační sestavy. Hluboké ničení, jak je nazváno řádem americké armády FM 100-5, zbavuje útočnicka výhod, omezuje možné varianty jeho činnosti, máří zámysl a zbavuje iniciativy.

Důležitým způsobem ničení nepřítele a oslabení jeho protiúderného uskupení je palebná protipříprava. Při přechodu do obrany v průběhu útoku je její organizace značně složitá, avšak je potřebná a možná z hlediska značného růstu ničivých možností palebných prostředků, zvláště systémů salvové palby.

V polním řádu pozemních vojsk USA FM 6-20 je uvedeno, že k úkolům protipřípravy patří vyřazení prostředků ničení nepřítele, narušení jeho bojových sestav, snížení bojových schopností vševojskových jednotek a účinnosti palby, oslabení jejich útočného náporu. V operacích Velké vlastenecké války nebyla protipříprava delší než 30 minut a hustota dělostřelectva dosahovala 25—30 hlavních na jeden km jejího úseku.

V soudobých podmínkách, kdy jsou vojska vybavena mohutnými rychle působícími a vysoce přesnými prostředky ničení, není nutné vytvářet vysoké hustoty dělostřelectva a je účelné ji uskutečňovat ve značně kratší době. Může být vedena v takovém uskupení palebných prostředků, které bylo vytvořeno v útoku, a to přenesením palby na nebezpečné směry. V souvislosti s tím bude potřeba na její organizaci méně času.

Při přípravě nebo se zahájením protiúderu je možné široké použití vzdušných výsadek, vzdušných úderných útvarů a skupin speciálního určení. Přitom se předpokládá vytváření vzdušných a pozemních manévrovacích skupin, které jsou usměrněny na předem určené a týlové prostory protistojícího nepřítele. Hluboké palebné údery a rozhodná činnost vzdušných i pozemních manévrovacích skupin narušují systém palby, snižují schopnost obránce k udržení předem určených čar a mohou zmařit i organizaci obrany. Vedení úderů ma-

névrovacími skupinami na objekty z týlu ve spojení s hlubokým palebným ničením musí zdržet, dezorganizovat nebo zničit nezasazené síly a prostředky nepřítele, narušit velení, izolovat vojska v obraně prvního sledu s cílem jejich dalšího zničení. Americké řády předpokládají vytvoření aktivní fronty v týlovém prostoru, aby společně s útočícími vojsky rychle podlomila pevnost obrany a zabezpečila rozhodné přenesení úsilí do hloubky se současným obchvatem ze vzduchu. Tento obchvat mohou uskutečnit nejen vzdušné výsadky a vzdušné úderné útvary, ale také vševojskové svazky, útvary a jednotky přepravené vzduchem.

Boj s tzv. „vzdušným sledem“ při přechodu do obrany v průběhu útočné operace nabývá v současných podmínkách na zvláště důležitém významu, protože uskupení vojsk nepřítele, která vedou ze vzduchu činnost proti vojskům, jež přecházejí do obrany, může být svou sestavou (složením) dostatečně silné, mít značnou palebnou a údernou sílu a také vysokou manévrovost, což výrazně ztíží přechod do obrany. Důležitými faktory úspěšného boje se „vzdušným sledem“ nepřítele jsou dosažení nadvlády ve vzduchu, vytvoření spolehlivé PVO a vyčlenění dostatečného množství mobilních sil a prostředků ze sestavy vojsk, která přecházejí do obrany, a vševojskových záloh nadřazených velitelů.

Obránce s cílem vytvoření nejvýhodnějších podmínek k odrazení úderů nepřítele v období jeho přesunu a rozčleňování má také možnost široce použít vzdušné výsadky, sladěné s činností vojsk, která vedou úder do boku a týlu nepřítele. Mohou být použity k jeho ničení na osách přesunu, k činnosti proti objektům v týlu nepřítele, k obraně vlastních boků, k izolaci bojiště proti druhým sledům a zálohám nepřítele a jejich ničení po částech, k obsazení a udržení výhodných čar k obraně na směru protiúderu a k zabezpečení přechodu hlavních sil svazu do obrany.

Aktivní činnost „vzdušného sledu“ vojsk, která přecházejí do obrany proti přisunovanému nebo rozčleňovanému protiúdernému uskupení, může zdržet a značně oslabit sílu jeho úderu, dezorganizovat vojska nepřítele, snížit efektivnost jejich palebných prostředků a systému velení; kromě toho i narušit materiální a technické zabezpečení. Vojska v obraně mohou současně působit do celé hloubky operační sestavy protiúderného uskupení nepřítele.

Obrana v průběhu útoku, kdy jsou bojové operace rozvinuty na velkých prostorech s rychlými a náhlými změnami situace, bude častějším jevem než v letech minulé války. Obranná činnost bude většinou charakterizována nedostatečně přesným vymezením předního okraje a boků, využitím širokého manévru, použitím mohutných, vysoce přesných zbraní a letectva, efektivních soudobých prostředků průzkumu, velení a radioelektronického boje.

V těchto podmínkách může obrana plnit své úkoly v tom případě, bude-li odolná a aktivní, schopná odrazit hromadné úderů nepřítel s použitím všech bojových a zabezpečujících prostředků, zničit ho a vytvořit výhodné podmínky k pokračování v útoku. Obrana je podřízena zájmům útoku a v současné době bude mít útočný charakter s ničením nepřítel do celé hloubky jeho operační sestavy, s využitím palby, úderu a manévru. To vyžaduje koordinovat činnost všech sil k dosažení cíle obranného sražení nebo operace v co nejkratší lhůtě.